

NALED

Godišnji izveštaj
**KVALITET REGULATORNOG
OKRUŽENJA U SRBIJI **2019/20****

Regulatorni indeks Srbije- RIS

SADRŽAJ

UVOD.....	3
REZIME REZULTATA	4
I REGULATORNI INDEKS SRBIJE – RIS 2019/20.....	6
Komponenta 1: Kvalitet pripreme propisa	8
Komponenta 2: Javnost u pripremi i donošenju propisa	11
Komponenta 3: Predvidivost primene propisa	14
Komponenta 4: Ažurnost sprovođenja zakona.....	16
Komponenta 5: Regulatorno opterećenje	18
Komponenta 6: Dostupnost informacija.....	19
II PERCEPCIJA PRIVREDE O STANJU POSLOVNOG OKRUŽENJA.....	22
III MEĐUNARODNI POKAZATELJI POSLOVNOG OKRUŽENJA	26
Doing Business indeks.....	26
Globalni indeks konkurentnosti	28
ANEKS: DETALJNA METODOLOGIJA – RIS	30

Urednica izdanja

Jelena Bojović

Izveštaj pripremili

Milica Andelković Đoković

Miloš Jovanović

Slobodan Krstović

Adis Berberović

© 2020 NALED

Makedonska 30/VII, 11000 Beograd, Srbija

www.naled.rs

Sva prava zadržana.

Ovim se daje dozvola za korišćenje, kopiranje i distribuciju sadržaja ovog dokumenta isključivo u neprofitne svrhe i uz odgovarajuće naznačenje imena, odnosno priznavanje autorskih prava NALED-a. Analize, tumačenja i zaključci izneti u ovom dokumentu ne moraju nužno reflektovati stavove predstavnika Izvršnog ili Upravnog odbora NALED-a. Svi napori su učinjeni kako bi se osigurala pouzdanost, tačnost i ažurnost informacija iznetih u ovom dokumentu. NALED ne prihvata bilo kakav oblik odgovornosti za eventualne greške sadržane u dokumentu ili nastalu štetu, finansijsku ili bilo koju drugu, proisteklu iz ili u vezi sa korišćenjem ovog dokumenta.

UVOD

Informacije o regulativi i izmenama propisa od presudne su važnosti za privredne subjekte, s obzirom da kroje pravila poslovanja na tržištu. Stvaranje poslovnog okruženja stimulativnog za razvoj privrede podrazumeva ispunjavanje nekoliko bitnih preduslova među kojima su ključni: predvidivost i stabilna ekomska politika bez čestih i naglih promena, veća pravna sigurnost koja se ogleda u doslednoj primeni zakona, efikasna administracija i transparentna komunikacija sa državnim organima. Upravo zbog toga, NALED je formulisao Regulatorni indeks Srbije – RIS sa ciljem da pruži uvid i članovima i široj javnosti u način i kvalitet donošenja i sprovođenja propisa u Srbiji.

Izveštaj koji je pred vama bazira se na tri izvora podatka.

- Prvi izvor podataka predstavljaju objektivni podaci koji čine RIS indeks. Sastoji se od 15 različitih indikatora od kojih svaki prati određeni aspekt pripreme, dostupnosti ili primene propisa kojima se reguliše privredno okruženje. Ovi pokazatelji su javno dostupni, proverljivi i pojedinačno relativno lako merljivi.
- Drugi izvor podatka koji se koristi u ovom izveštaju jeste percepcija privrede, civilnog sektora i javne uprave o stepenu razvoja javno-privatnog dijaloga u Srbiji i načinu pripreme i donošenja propisa. Sa tim ciljem sprovedeno je istraživanje od strane NALED-a, a uz podršku projekta USAID PPDG. Ovakvo istraživanje daje subjektivnu ocenu relevantnih učesnika na „regulatornom tržištu“, te nam omogućava da dobijemo širu sliku i shvatimo neke od indikatora RIS-a.
- Treći izvor koji se koristi u ovom izveštaju su međunarodni pokazatelji. Za potrebe izveštaja koristi se Doing Business lista, odnosno Izveštaj o lakoći poslovanja pripremljen od strane Svetske banke, kao i Globalni indeks konkurentnosti pripremljen od strane Svetskog ekonomskog foruma. Osnovni cilj korišćenja ovih indeksa jeste pružanje još jednog ugla posmatranja regulatornog okruženja Srbije, koje nam omogućava lako i metodološki ispravno poređenje za nama uporedivim zemljama.

REZIME REZULTATA

Ukupna vrednost RIS-a za 2019/20 godinu iznosi 49 od maksimalnih 100 poena, što je nešto iznad proseka u odnosu na prethodne godine¹, ali i dalje predstavlja jedva polovičan rezultat u kreiranju stabilnog i predvidivog regulatornog okruženja koje može stimulisati razvoj privrede.

U nastavku izdvajamo najvažnije rezultate regulatorne utakmice u 2019. godini:

- **Najveći pad u 2019. godini u odnosu na prethodni izveštaj zabeležen je u kvalitetu pripreme propisa** imajući u vidu da je za svega 65.5% posmatranih zakona urađena analiza efekata propisa pre usvajanja, što je čak za 25 procenatnih poena lošiji rezultat u odnosu na 2016. godinu. Dodatno, svega 16% zakona je imalo potpunu analizu efekata pre usvajanja, a svega 17.5% zakona sadrži i potpunu kvantifikaciju troškovnih efekata.
- Najviše zakona koji značajno utiču na regulaciju privrednog okruženja donelo je Ministarstvo finansija (31), **Ministarstvo trgovine je najkvalitetnije pripremalo svoje propise (90% zakona je imalo analizu efekata pre usvajanja)**, dok Ministarstvo pravde beleži najmanje vrednosti indeksa kvaliteta pripreme propisa sa svega 10% zakona koje sadrže potpunu analizu efekata.
- Sa vrednošću od 64/100 javnost pripreme propisa je druga najbolje ocenjena komponenta. **Smanjen je broj zakona koji su usvojeni po hitnom postupku sa 60% u 2016. na 25.5%** u 2019. godini. Planom zakonodavnih aktivnosti predviđeno je da se u 2019. godini doneće ukupno 269 zakona, od čega je doneto svega 59 (odnosno 22%). Sa druge strane pored pomenutih 59 planiranih zakona, doneto je još 120 “neplaniranih” zakona (odnosno 67% donetih zakona nije bilo planirano).
- **Smanjen je broj javnih rasprava, koje se sada sprovode u 60% slučajeva**, što je čak za 30 procenatnih poena manje nego 2016 (90%). Posmatrani zakoni se u proseku menjaju na svake dve godine.

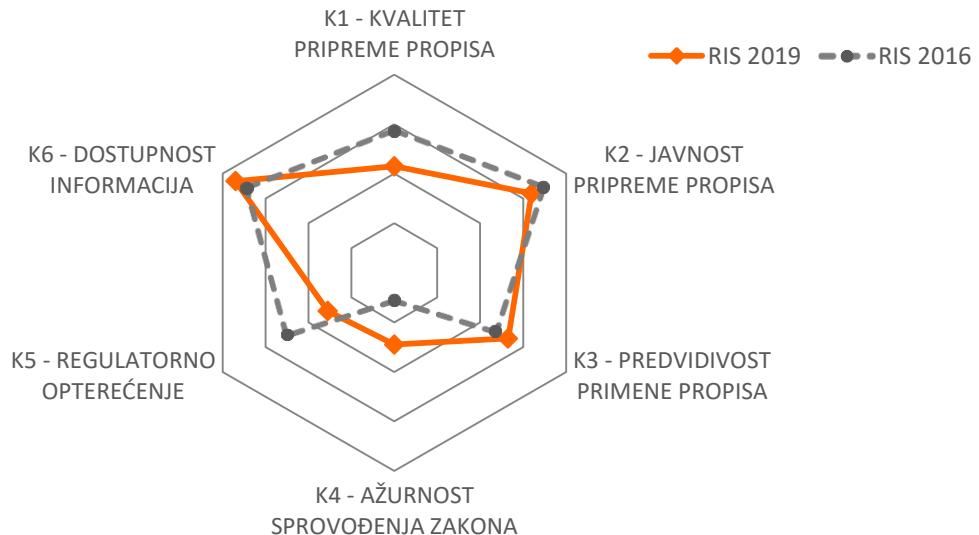
¹ Prosek za period 2013-2016 je 47.5

- **Čak 66% privatnog sektora smatra da ne dobija nacrte propisa na vreme.** Dodatno, istraživanje stavova o javno-privatnom dijalogu je pokazalo da i privatni i javni sektor smatraju da se privreda prekasno uključuje u proces kreiranja propisa, najčešće onda kada je propis već pripremljen i pred usvajanje i kada je moguće samo kozmetički uticati na izmenu propisa.
- Lako beleži najveće poboljšanje u odnosu na prethodni izveštaj, komponenta ažurnosti sprovođenja propisa ostavlja veliki prostor za poboljšanje. U 2019. je bilo predviđeno da se doneše 100 podzakonskih akta koji bliže uređuju odredbe iz 21 zakona. Do kraja maja 2020. usvojeno je tek 40 podzakonskih akata, što je daleko ispod plana, ali zapravo predstavlja značajno bolji rezultat nego 2016. kada je indikator iznosio 18.8%. Od 40 podzakonskih akata svega 10% je usvojeno u roku. **Prosečno kašnjenje donetih podzakonskih akata u 2019. iznosi neverovatnih 826 dana.**
- Posmatrajući troškove vezane za sprovođenje procedura zaključuje se da nije došlo do značajnijih promena u 2019, međutim **poraslo je učešće 20 najvećih neporeskih nameta** u BDP- sa 1.74 na 2.73% BDP-a, odnosno sa 72 milijarde na 148 milijardi dinara.
- Dostupnost informacija je najbolje ocenjena komponenta RIS-a sa vrednošću od 74/100. Građani i privreda na većini sajtova ministarstava mogu brzo i lako naći ključne informacije (kod 88% ministarstava), ali i u roku dobiti tražene informacije od ministarstava, kroz direktnе upite mejlom ili podnošenjem zahteva za pristup informacijama od javnog značaja (u 61% slučajeva). **Ministarstvo finansija i Ministarstvo za evropske integracije beleže najviše vrednosti indikatora dostupnosti informacija (100%),** dok Ministarstvo zdravljа i Ministarstvo privrede imaju vrednosti indikatora ispod 50%.
- Dok Doing business indeks beleži poboljšanje pozicije Srbije sa 48. na 44. mesto u 2019, Indeks konkurentnosti beleži pad za 7 mesta, iako je vrednost indeksa od 60.9 ostala nepromenjena.

I REGULATORNI INDEKS SRBIJE – RIS 2019/20

Regulatorni indeks Srbije za 2019/20 godinu iznosi 49 od maksimalnih 100 poena, što pokazuje da ministarstva zadovoljavaju jedva polovinu kriterijuma potrebnih za kreiranje stabilnog i predvidivog regulatornog okruženja koje može stimulisati razvoj privrede. Vrednost RIS-a je nešto iznad proseka u odnosu na prethodne godine, a u odnosu na poslednji izveštaj iz 2017. pala je za jedan procentni poen.

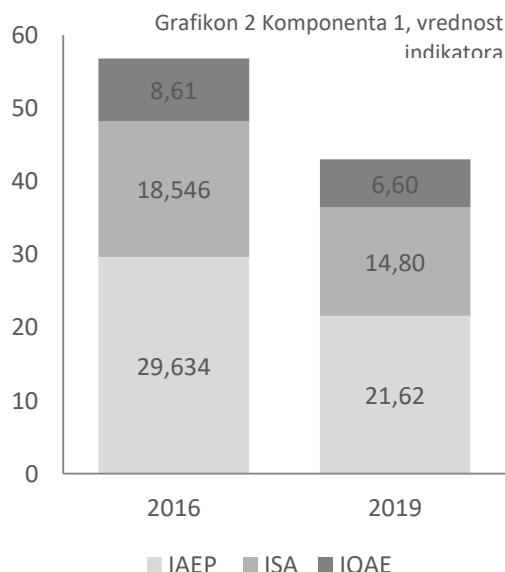
Grafikon 1 Vrednost RIS-a po indikatorima, 2019/20

REGULATORNI INDEKS SRBIJE – RIS		VREDNOST
KOMPONENTA 1: KVALITET PRIPREME PROPISA		43
Indikator analiza efekata propisa (IAEP)		65.5
Indikator sadržaja analize (ISA)		44.86
Indikator kvantifikacije regulatornih efekata (IQUAE)		19.81
KOMPONENTA 2: JAVNOST PRIPREME I DONOŠENJA PROPISA		64
Indikator javnih rasprava i konsultacija (IJR)		59.9
Indikator dostupnosti nacrta zakona (IDNZ)		60.23
Indikator hitnosti postupka (IHP)		73.86
KOMPONENTA 3: PREDVIDIVOST PRIMENE PROPISA		53
Indikator ispunjenosti plana zakonodavnih aktivnosti (IPZA)		21.93
Indikator predvidivosti regulatornog okvira (IPRO)		66.54
Indikator učestalosti izmena i dopuna zakona (IIDZ)		71.07
KOMPONENTA 4: AŽURNOST SPROVOĐENJA ZAKONA		29
Indikator usvojenih podzakonskih akata (IUPA)		40.00
Indikator kašnjenja podzakonskih akata (IKPA)		18.07
KOMPONENTA 5: REGULATORNO OPTEREĆENJE		31
Indikator učešća administrativnih troškova u BDP (IAT)		62.00
Indikator učešća 20 najvećih neporeskih nameta u BDP (IPN)		0.00
KOMPONENTA 6: DOSTUPNOST INFORMACIJA		74
Indikator 1: Razvijenost javno-privatnog dijaloga		61
Indikator 2: Informativnost vebajtova		88
UKUPNA VREDNOST RIS-A		49

Komponenta 1: Kvalitet pripreme propisa

Metodologija pripreme propisa, koja podrazumeva da se sagledaju svi potencijalni efekti novog propisa ili izmena postojećeg propisa, predstavlja ključan preduslov za kvalitetno regulatorno rešenje. S tim u vezi RIS prati da li i u kom kvalitetu nacrti propisa sadrže analizu efekata propisa. Analiza efekata propisa (AEP) predstavlja metod kojim se analiziraju mogući efekti novih ili izmena i dopuna postojećih propisa. Ovaj metod podrazumeva proces koji se zasniva na nizu koraka kojim se na sistematičan način daje odgovor na pitanje da li će nova regulativa ili izmena postojećih propisa imati željeni efekat. Tokom ovog procesa identifikuju se potencijalni ključni i sporedni efekti koji prate predložene izmene i u slučaju kad je to moguće kvantificuju se verovatni troškovi primene i poštovanja predloženih propisa koje bi snosili pojedinci i privredni subjekti, kao i troškovi sprovođenja novih ili izmenjenih propisa od strane državnih organa, te na kraju omogućava da se donose oni propisi kod kojih su koristi veći od troškova.

Zbog svega navedenog veoma je važno posmatrati koji udio predloga zakona zaista poseduje analizu efekata propisa. NALED je na osnovu analize zakona koji su usvojeni u skupštini u 2019. godini utvrdio da je od 90 zakona koji su imali direktni ili indirektni uticaj na privredu, 59 zakona ispunilo formalni zahtev dostavljanja analize efekata u okviru obrazloženja nacrtva zakona. **Drugim rečima, u 2019. godini 65.5% usvojenih zakona imalo je analizu efekata propisa.** Međutim, ukoliko posmatramo isti indikator u prethodnom izveštaju koji se odnosio na 2016. godinu, a koji je tada iznosio čak 89% zaključujemo da je ovaj procenat smanjen je za gotovo 25 procentnih poena.

Kada se posmatra sadržaj analize, u velikom broju slučajeva, čak i kad formalno analiza postoji, kvalitet te analize je upitan. Sa presekom na dan

31. decembar 2019. godine, RSJP je ocenio 108 zakona donetih 2019. godine koji su dostavljeni na mišljenje od čega je svega 17 nacrta zakona, odnosno 16% sadržalo potpunu analizu efekata, a 48 (odnosno 44.4%) sadržalo je delimičnu analizu². Za 38 nacrta zakona ocenjeno je da nije bilo potrebno dostaviti analizu efekata, dok je za 5 nacrta zakona (odnosno 4.6%) ocenjeno da nisu sadržali formalan izveštaj o sprovedenoj analizi iako je priroda promene regulatornog okvira takva da je analiza bila potrebna.

NALED je išao korak dalje te je uradio „analizu analiza“ gde se utvrdilo da li analize efekata sadrže i kog su kvaliteta izvršene procene troškova koje će zakon imati na privredno okruženje. Nažalost, rezultati za 2019. godinu su nešto lošiji u odnosu na prethodne godinu, tako da od 108 donetih zakona, 19 nacrta (odnosno svega 17.5%) sadrži detaljne procene troškova i koristi, dodatno još 8 zakona sadrži delimičnu kvantitativnu analizu što znači da su izračunali barem direktnе uticaje zakona ili prikazali bilo kakav obračun troškova, dok kod čak 81 zakon, odnosno svaki treći zakon, nije sadržao nikakvu analizu troškova i koristi.

Primenjujući metodologiju obračuna RIS-a, konačna vrednost komponente 1 koja opisuje kvalitet pripreme propisa iznosi 43, i znatno je niža u osnosu na vrednost iz 2016. godine (57.3).

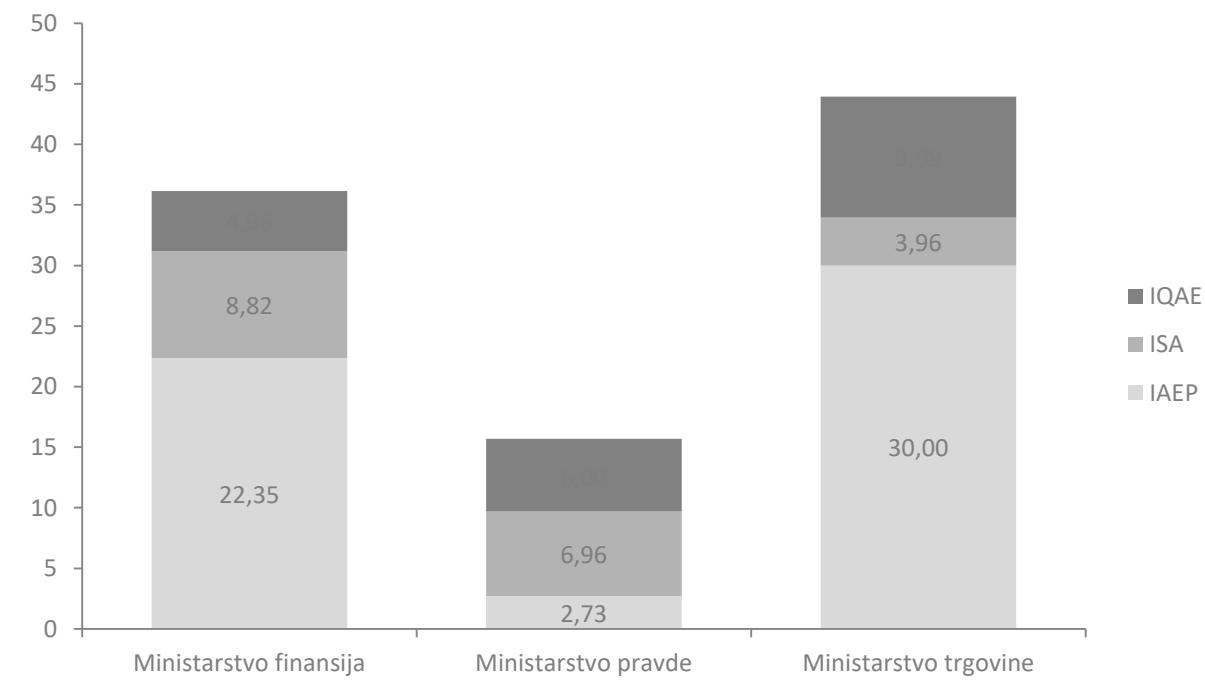
KOMPONENTA 1: KVALITET PRIPREME PROPISA	Vrednost indikatora	Vrednost u komponenti
Indikator analiza efekata propisa (IAEP)	65.5	21.63
Indikator sadržaja analize (ISA)	44.86	14.80
Indikator kvantifikacije regulatornih efekata (IQUAE)	19.81	6.54
Ukupno		43

Sa druge strane, vrednosti ove komponente razlikuju se kada se posmatraju različita ministerstva. Prikazani su podaci za tri ministarstava koja su donela najviše zakona koji utiču na privredno okruženje. U 2019. godini najviše zakona koji značajno utiču na regulaciju

² U 108 zakona koje je RSJP ocenio nisu ušli svih 90 zakona koje RIS prati.

privrednog okruženja donelo je Ministarstvo finansija, dok je najbolji rezultat što se tiče kvaliteta pripreme propisa zabeležilo Ministarstvo trgovine sa vrednošću indeksa od 43,95. Sa druge strane Ministarstvo pravde beleži najmanje vrednosti indeksa pokazujući da je veoma mali udeo zakona za koje je ovo ministarstvo uradilo analizu efekata.

Grafikon 3 Komponenta 1 po ministarstvima

Komponenta 2: Javnost u pripremi i donošenju propisa

Kako bi propisi odgovarali potrebama privrede i opšte javnosti uključivanje javnosti tokom izrade propisa je ključno. Ovo se ostvaruje pravovremenim pružanjem uvida u nacrt zakona, javnim diskusijama i drugim načinima koje omogućavaju da zainteresovane strane uzmu aktivno učešće. Druga komponenta RIS-a upravo nastoji da „izmeri“ javnost u pripremi i donošenju propisa a sastoji se iz tri indikatora.

Prvi indikator odnosi se na javne rasprave i konsultacije javnosti prilikom pripreme propisa. U Republici Srbiji predviđeno je da je javna rasprava prilikom pripreme izrade zakona obavezna ukoliko se tim zakonom bitno menja pravni režim u jednoj oblasti ili ako se uređuju pitanja koja posebno zanimaju javnost. Osim navedene obaveze pitanje javne rasprave nije bliže uređeno, te nažalost postoje različiti pokušaji „opravdanja“ zbog čega javna rasprava nije organizovana, odnosno postoje različita tumačenja šta je to „neznatna promena“ zakona kod koje organizacija javne rasprave nije potrebna. Sa druge, u nekim slučajevima, iako zvanično nema javne rasprave, ona se suštinski odvija na drugi način (organizovanjem okruglih stolova, javnih skupova, prezentacija, konsultacija sa predstavnicima zainteresovanih strana, i sl.). Usled pomenutih nedostataka i nepostojanja zvaničnih podataka, prilikom računanja ovog indikatora uvedena je sledeća prepostavka: Konsultacije (formalne javne rasprave ili neformalne konsultacije) su potrebne kod svih „novih zakona“, dok je u slučaju izmena i dopuna zakona organizacija konsultacija potrebna kod svakog drugog zakona.

Od 90 zakona i izmena i dopuna zakona u 2019. godini relevantnih za privredu u 29 slučaja reč je o novom zakonu, dok je u 61 slučaju reč o izmenama i dopunama zakona. Ukoliko primenimo našu prepostavku ukupno kod 59 zakona i izmena i dopuna zakona je u 2019. godini trebalo sprovesti javne rasprave. Međutim u praksi se desilo svega 35 formalnih ili neformalnih konsultacija sa javnošću. Detaljnije, od 29 novih zakona u 19 slučaja odnosno u 65% sprovedna je formalna ili neformalna javna rasprava. Takođe, od 61 izmene i dopune zakona javna rasprava je sprovedena u 16 slučajeva, odnosno u 53% slučajeva (imajući u vidu našu prepostavku da je za svaku drugu izmenu potrebna javna rasprava).

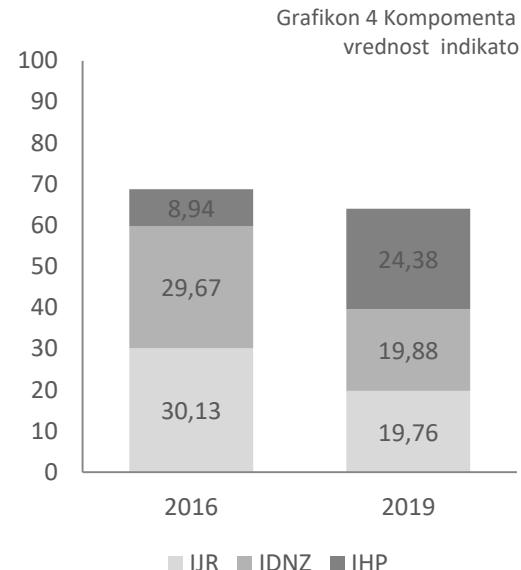
Ukupno posmatrano dobijena je vrednost indikatora IJR=59,9 što znači da u proseku u oko 60% slučajeva se sprovodi javna rasprava, dok u oko 40% slučajeva i tada kada je potrebno javna rasprava se ne održava ni u jednom obliku.

Kada govorimo o indikatoru dostupnosti nacrtu zakona pre usvajanja istih, od 90 zakona i izmena i dopuna zakona u 2019. godini, prikupljeni su podaci da su 53 nacrti i predloga zakona bili dostupni javnosti. Dakle, u 60% slučajeva pre donošenja zakona ili njegovih izmena i dopune, nacrt izmena/zakona je javno objavljen uglavnom na sajtovima nadležnih ministarstava.

Potrebno je napomenuti da su podaci o obavljenim javnim raspravama o zakonima i izmenama i dopunama zakona, kao i podaci o dostupnosti nacrtu zakona prikupljeni su retroaktivno (februar 2020. godine) tako da prikazane podatke treba uzeti sa određenom dozom rezerve s obzirom na to da postoji mogućnost da su javne rasprave organizovane, ali da je informacija o njihovoj organizaciji izbrisana sa sajtova nadležnih organa.

Javnost u pripremi i donošenju propisa bitno je narušena u slučaju hitnog postupka kada organizacija javne rasprave nije neophodna. Od 90 zakona koji neposredno i posredno utiču na poslovno okruženje u 23 slučaja primenjen je hitan postupak, drugim rečima samo je u 25,5% slučajeva donošenja novih zakona ili dopuna zakona primenjen hitan postupak. Zapravo, ovo predstavlja značajno bolji rezultat od 2016. godine kada je čak 60% zakona donešeno po hitnom postupku.

Na osnovu tri dobijena indikatora Indeks javnosti prilikom pripreme i donošenja propisa iznosi 64.

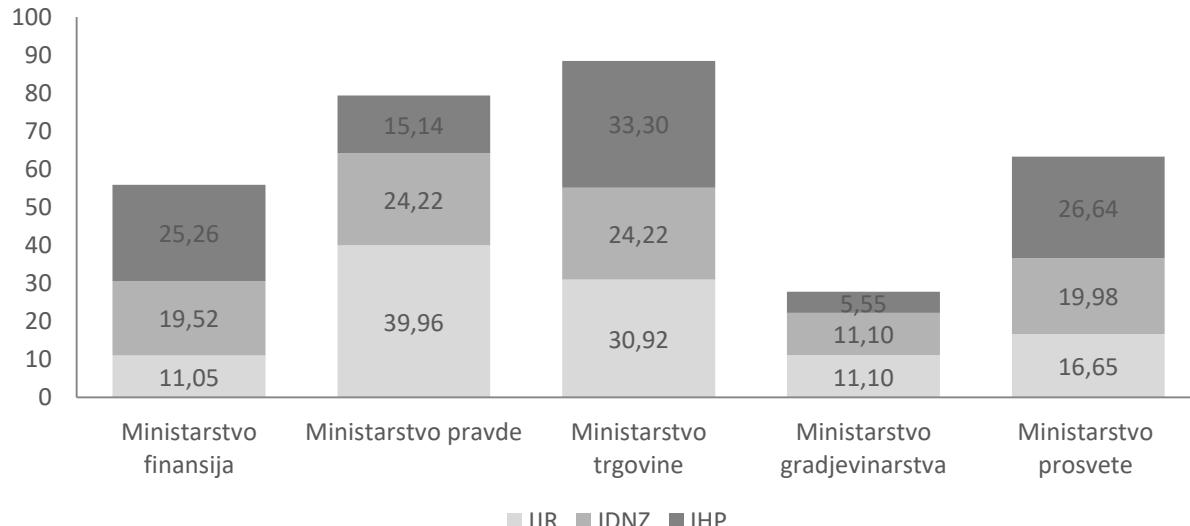

U predhodnom izveštaju koji se odnosi na 2016. godinu ovaj indeks iznosio je 69 što znači da se vrednost nije značajno promenila mada je nešto niža.

KOMPONENTA 2: JAVNOST PRIPREME I DONOŠENJA PROPISA	Vrednost indikatora	Učešće u komponenti
Indikator javnih rasprava i konsultacija (IJR)	59.9	19.75
Indikator dostupnosti nacrta zakona (IDNZ)	60.23	19.88
Indikator hitnosti postupka (IHP)	73.86	24.38
Ukupno		64

Kada posmatramo vrednosti indikatora po ministarstvima Ministarstvo trgovine i pravde izdvajaju se po višim vrednostima indikatora. Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija izdvaja se i po procentu održavnih javnih rasprava u broju organizovanih javnih rasprava imajući u vidu da je za čak 93% zakona i izmena i dopuna zakona organizovalo neki vid javne konsultacije, a dodatno nijedan zakon nije donelo po hitnom postupku.

Grafikon 5 Komponenta 2 po ministarstvima

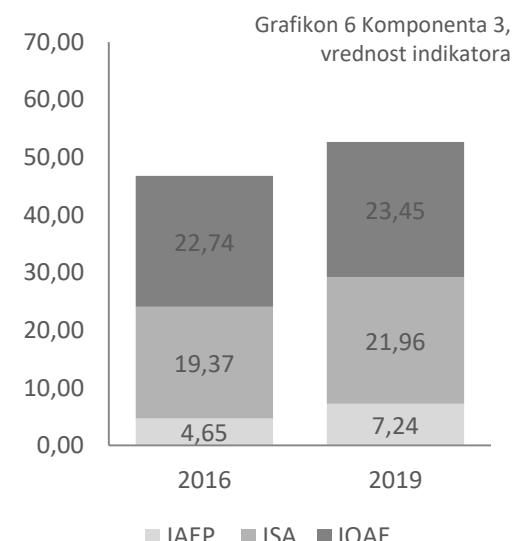
Komponenta 3: Predvidivost primene propisa

Kako bi privredni subjekti mogli da donose racionalne odluke tokom poslovanja bitno je da privredno okruženje bude stabilno i da promene koje se tiču njegove regulaciju budu predvidive da bi subjekti mogli da deluju na osnovu tih promena. Komponenta predvidivosti primene propisa upravo pokazuje koliko često se u praksi menjaju „pravila igre“, a sastoji se od tri indikatora.

Prvi indikator meri ispunjenost plana zakonodavnih aktivnosti u posmatranoj godini. Cilj ovog indikatora je da ocenimo u kojoj meri Vlada/Ministarstva mogu na pravi način da predvide i ispune zacrtane planove, kao i da procenimo u kojoj meri plan zakonodavnih aktivnosti može služiti privredi za planiranje aktivnosti.

Planom je predviđeno da se tokom 2019. godine donese ukupno 269 zakona, uz napomenu da u ovu vrednost ulaze i izmene i dopune postojećih zakona. U 2019. godini doneto je 59 (odnosno 22%) od planiranih 269 zakona i izmena i dopuna zakona, što nije zavidan rezultat, ali zapravo predstavlja poboljšanje u odnosu na 2016. godinu i to za oko 8 pp.

Kako bi dobili još bolju sliku kada je predvidivost primene propisa u pitanju, pored prethodno obračunatog indikatora, obračunali smo i indikator predvidivosti regulatornog okvira gde smo u obzir uzeli i zakone koji nisu bili predviđeni planom zakonodavnih aktivnosti, ali su ipak doneti. U 2019. godini pored 59 planiranih i usvojenih zakona, usvojeno je još 120 zakona koji prethodno nisu bili planirani. **Dakle od ukupno 179 donetih zakona čak 67% nije bilo planirano što ukazuje da ministarstva ne mogu na pravi način da isplaniraju promene u narednoj godini.**

Prilikom izrade plana zakonodavnih aktivnosti, ministarstva kao da „za svaki slučaj“ navode da će raditi na izmenama i dopunama, ili novim zakonima, pa se tokom godine ne drže plana i time doprinose stvaranju nepredvidivog okruženja za privredu. Uzimajući u obzir svih 179 donetih zakona vrednost ovog indikatora je 66.54 (179/269).

Treći indikator u okviru ove komponente RIS-a je indikator učestalosti izmena i dopuna zakona.

Za potrebe analize i ocene ovog indikatora pratili smo 6 ministarstava: Ministarstvo finansija, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Ministarstvo privrede, Ministarstvo rada zapošljavanja i socijalne politike, Ministarstvo rudarstva i energetike i Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija za koje je ocenjeno da zakoni iz njihove nadležnosti u najvećoj meri utiču na privredu. Kod svakog ministarstva praćene su izmene 5 zakona (dakle ukupno 30) koji značajno utiču na privredno okruženje. Ukupno posmatrano ovih 30 zakona se u toku proteklih pet godina izmenilo 80 puta. Koristeći postavljenu metodologiju došlo se do vrednosti ovog indikatora od 71.07 što zapravo znači **da se svaki od zakona u uzorku u proseku menjao 2.7 puta za 5 godina, ili drugim rečima svaki zakon se u proseku menjao na svake dve godine.**

Ukupno posmatrano vrednost komponente 3 iznosi 53 što je zapravo pobošljanje od gotovo 6 procentnih poena u odnosu na 2016. godinu.

KOMPONENTA 3: PREDVIDIVOST PRIMENE PROPISA	Vrednost indikatora	Učešće u komponenti
Indikator ispunjenosti plana zakonodavnih aktivnosti (IPZA)	21.93	7.31
Indikator predvidivosti regulatornog okvira (IPRO)	66.54	21.96
Indikator učestalosti izmena i dopuna zakona (IIDZ)	71.07	23.45
	Ukupno	53

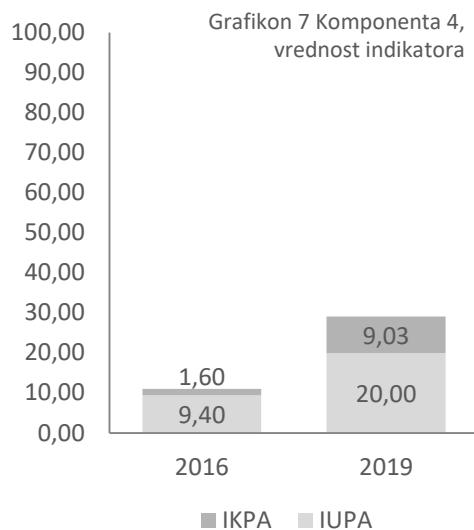
Komponenta 4: Ažurnost sprovođenja zakona

Da bi se zakon mogao sprovoditi potrebno je doneti sve potrebne podzakonske akte. Međutim, u praksi se često dešava da se podzakonski akti ne donešu u propisanim rokovima, te se novi zakoni operativno ne mogu primeniti. S obzirom na to da istovremeno stari zakoni prestaju da važe, pravna nesigurnost koju takva situacija stvara ima značajne ekonomske posledice. Od 2010. godine NALED kroz Barometar podzakonskih akata prati u kojoj meri se sprovođenje zakona omogućava pravovremenim usvajanjem podzakonskih akata, te su rezultati Barometra iskorišćeni u ovom izveštaju.

Na osnovu detaljne analize zakonskih odredbi 21 odabranog zakona formirana je lista od 379 podzakonskih propisa (uredbi, pravilnika, odluka) koje je bilo (ili je još uvek) neophodno doneti kako bi se obezbedilo sprovođenje zakona i izbegla arbitarnost u primeni. Taj broj je umanjen za sve propise kojima je rok za donošenje u 2020. godini (5) i propise koji su doneti do početka 2019. godine, tako da je ukupno preostalo 186 akata koje je bilo moguće doneti tokom 2019 godine od čega je 100 bilo planirano doneti u 2019. a ostatak od 86 akata zapravo predstavlja akte koji nisu doneti u prethodnim godinama.

Komponentu ažurnosti sprovođenja zakona čine dva indikatora. Prvi je Indikator usvojenih podzakonskih akata, koji zapravo predstavlja procenat usvojenih podzakonskih akata u ukupnom broju podzakonskih akata koje je bilo predviđeno doneti. U 2019. godini bilo je predviđeno da se doneše 100 podzakonskih akata koji bliže uređuju odredbe iz 21 zakona. Međutim, do dana objavljivanja ovog izveštaja ukupno je usvojeno tek 40 podzakonskih akata odnosno svega 40%, mada ovo zapravo predstavlja poboljšanje u odnosu na 2016. godinu kada je vrednost ovog pokazatelja iznosila svega 18.8.

Prilikom izračunavanja drugog indikatora - indikatora kašnjenja podzakonskih akata, vodilo se računa o predviđenim rokovima za usvajanje. Naime, kašnjenje od 30 dana nije isto ako je zakon predvideo rok od 3 meseca ili rok od jedne godine za donošenje podzakonskih akata.

Zbog toga ovim indikatorom pokušavamo da donekle „opravdamo“ kašnjenja u donošenju nekih podzakonskih akata za koje je moguće da se iz opravdanih, nepredviđenih, razloga nisu mogli usvojiti u roku. Nažalost kašnjenja su bila tolika, da i ovo „gledanje kroz prste“, odnosno davanje pozitivne vrednosti indikatorima u slučaju malog kašnjenja nije moglo da uveća dobijeni rezultat. **Prosečno kašnjenje donetih podzakonskih akata u 2019. iznosi neverovatnih 826 dana. Od 40 podzakonskih akata svega 4 ili drugim rečima 10% je usvojeno u roku,** od čega je 3 usvojeno jedan dan pre isteka roka.

Takođe, 16 akata je kasnilo 3 meseca ili manje prema podacima iz uzorka. Ostatak od 20 podzakonskih akata kasnilo više od 3 meseca, čak 60 podzakonskih akata nije usvojeno.

KOMPONENTA 4: AŽURNOST SPROVOĐENJA ZAKONA	Vrednost indikatora	Učešće u komponenti
Indikator usvojenih podzakonskih akata (IUPA)	40.00	20.00
Indikator kašnjenja podzakonskih akata (IKPA)	18.07	9.03
Ukupno		29

Ukupna vrednost komponente 4 je 29, što iako ne predstavlja zavidnu vrednost, zapravo predstavlja poboljšanje u odnosu na prethodni izveštaj kada je vrednost ovog indikatora bila svega 11.

Komponenta 5: Regulatorno opterećenje

Radi pojednostavljenja svakodnevnog poslovanja, kao i radi smanjenja poterećenja privrednih subjekata bitno je pratiti nivo administrativnog opterećenja koje privreda ima u vezi sa troškovima i vremenom potrebnim za finalizaciju svih procedura jer one ili predstavljaju uslov kako bi privreda mogla da obavlja svoju delatnost, ili privedu „odvlače“ od obavljanja svoje delatnosti. Dodatno, pored poreza i doprinosu koji se plaćaju važno je pratiti nivo neporeskih nameta imajući u vidu da često za ove neporeske namete privreda nije sigurna zbog čega i kome ih plaća. Upravo ova dva indikatora prikazuju se kroz komponentu 5 RIS-a.

Prvi indikator odnosni se na učešće 20 najvećih neporeskih nameta u BDP-u. Takse, naknade i drugi neporeski nameti donose veliko opterećenje privrede, a način njihovog propisivanja je često nekoordinisan između lokalnog i republičkog nivoa te se dešava da se za istu javnu uslugu privreda opterećuje duplo. Na osnovu studije podataka dobijenih od Uprave za trezor ukupan iznos 20 najvećih neporeskih nameta iznosi 147.78 milijardi dinara što je zapravo duplo više u odnosu na 2016. godinu kada je ovaj iznos bio „samo“ 72.93 milijarde dinara.

U odnosu na BDP izražen u tekućim cenama za 2019. godinu, učešće 20 najvećih neporeskih obaveza iznosi 2.73% te je po metodologiji RIS-a vrednost ovog indikatora jednaka nuli.

Drugi indikator odnosi se na učešće administrativnih troškova u BDP-u. Metodologija RIS-a podrazumeva da se ovaj indikator meri u studiji USAID Projekta za bolje uslove poslovanja. Poslednje merenje u 2016. godini na osnovu obračuna administrativnih troškova oko 200 najznačajnijih administrativnih procedura i korišćenjem metoda standardnog troška utvrđeno je da je administrativno opterećenje u Srbiji između 2.88 i 2.40% BDP-a. Nažalost metodologija USAID istraživanja je izmenjena tako da ne obuhvata procenu administrativnog opterećenja te nam to onemogućava detaljnu i preciznu procenu učešća administrativnog opterećenja u BDP-u. Međutim, istraživanje USAID-a obuhvata percepciju privrede da li se trošak privrede u vezi sa ovim u novcu i vremenu povećao ili smanjio. Prema navodima privrede, svega 20% privreda smatra da se opterećenje privrede smanjilo u 2019. godini u odnosu na prethodne godine.

Zbog toga prilikom računanja ovog indikatora uzimamo prepostavku da je učešće u BDP-u i dalje u istom rasponu kao u 2016. godini a vrednost indikatora ostavljamo na 62. Ukupno posmatramo vrednost komponente 5 iznosi 31 što predstavlja pogoršanje u odnosu na prethodni izveštajni period za 19 procenatnih poena.

KOMPONENTA 5: REGULATORNO OPTEREĆENJE	Vrednost indikatora	Učešće u komponenti
Indikator učešća administrativnih troškova u BDP (IAT)	62.00	31.00
Indikator učešća 20 najvećih neporeskih nameta u BDP (IPN)	0.00	0.00
Ukupno		31

Komponenta 6: Dostupnost informacija

Kako bi privredni subjekti mogli da usklade svoje poslovanje sa propisima neophodno je da u svakom trenutku lako i brzo mogu doći do relevantnih informacija, a naročito informacija u vezi sa propisima. Zbog toga je jedna od komponenti RIS-a upravo dostupnost informacija. Usled važnosti pomenutog indikatora, u odnosu na prethodne izveštaje metodologija praćenja indikatora je dopunjena te sada obuhvata i kvalitet komunikacije nadležnih organa sa privredom, udruženima i građanima, kao i kvalitet njihovih vebajtova.

KOMPONENTA 6: DOSTUPNOST INFORMACIJA	Vrednost PI	Vrednost indikatora
Indikator razvijenosti javno-privatnog dijaloga	Direktna komunikacija - mystery shopper (PI1)	60
	Dostupnost informacija od javnog značaja (PI2)	67
	Direktna komunikacija sa poznatim sagovornikom (PI3)	56
Indikator informativnosti vebajtova	Kvalitet sadržaja (PI4)	89
	Preglednost i dostupnost informacija (PI5)	86
	Ukupno	74

Dosupnosc informacija RIS meri kroz dva kompozitna indikatora. Prvi je Indikator Razvijenosti javno-privatnog dijaloga koji za cilj ima praćenje kvaliteta komunikacije sa poznatim i nepoznatim sagovornikom bilo putem direktne, neformalne, komunikacije ili formalne komunikacije usled traženja informacija od javnog značaja, kroz tri pojedinačna indikatora (PI). Podaci pokazuju da nadležna ministarstva najrevnosnije odgovaraju na zahteva za dostavljanje informacija od javnog značaja. **U 2020. godini na zahtev za informacije od javnog značaja odgovorilo je 67% ministarstava, što je poboljšanje u odnosu na 2016. godinu kada je indikator iznosio 62,5%.**

Za razliku od formalne komunikacije, ministarstva u nešto manjem procentu odgovaraju na neformalnu, direktnu, komunikaciju mejlom. Naime, ministarstvima su poslata dva odvojena zahteva, jedan sa vrlo „jednostavnim“ pitanjem koje je poslao njima nepoznato lice (mystery shopper metod), kao i jedan nešto komplikovaniji zahtev koji im je poslalo udruženje sa kojim već sarađuju. Neznatno veći procenat odgovora je prikupljen u slučaju kada je zahtev jednostavniji i ne zahteva puno vremena za odgovor (60% u odnosu na 56%). Sa druge strane, ukoliko su zahtevi „komplikovaniji“, a nisu poslati zvaničnim putem, verovatnoća je veća da će ih dobiti već poznati sagovornik koji već ima ostvarenu komunikaciju sa institucijom.

Drugi kompozitni indikator je Informativnost vebajtova koji za cilj ima praćenje kvaliteta vebajtova ministarstava, što se pokazalo kao vrlo značajno za “indirektnu” komunikaciju sa građanima i privredom. Ovaj indikator koji se sastoji iz dva pojedinačna indikatora (PI) dobijena detaljnim pregledom ključnih delova sajtova ministarstava.

Kada posmatramo PI Kvalitet sadržaja vebajtova kriterijumi na osnovu kojih se daje “pozitivna” ocena prezentacije su: a) da li prezentacija sadrži propise koji se mogu preuzeti, b) da li je dostupan informator o radu ili alternativno šema ministarstva, c) da li prezentacija sadrži spisak aktuelnih projekata i d) da li je naveden adekavatan kontakt (forma, mejl ili telefon). **75% ministarstava ispunilo je sva četiri navedena uslova pokazujući da ministarstva koriste svoje sajtove kao sredstvo komunikacije sa građanima i privredom.** Međutim, zabrinjavajuće je što postoje ministarstva koja ne poseduju sve osnovne informacije na sajтовima, kao što je spisak aktivnih projekata (Ministarstvo pravde, Ministarstvo privrede, Ministarstvo zdravlja), ili relevantnih propisa (Ministarstvo zdravlja).

Drugi indikator je Preglednost i dostupnost informacija. Pomenuti indikator je dodat u metodologiju ove godine imajući u vidu stalne primedbe građana i privrede da su sajtovi nadležnih institucija nepregledni i teško pretraživi, što urušava informativnost određenog sajta. Indikator prati tri ključna kriterijuma: a) da li su najvažniji sadržaji (propisi, kontakt, projekti, informator o radu) u vidnom polju, b) da li je sajt ažuran i c) da li su svi linkovi na stranici funkcionalni. Ukupno 75% ministarstava je ispunilo sva tri uslova. **Najčešći problem koji je primećen jeste da najvažniji sadržaji poput propisa (ili linka za propise), kontakt forme ili informatora o radu nisu u vidnom polju**, već se mogu pronaći posle dužeg pretraživanja sajta ili tek nakon pretraživanja ključnih reči u prostoru za pretraživanje.

Posmatrajući po ministarstvima Ministarstvo finansija i Ministarstvo za evropske integracije po pomenutim indikatorima predstavljaju primere pozitivnih praksi, dok Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo privrede imaju najniže vrednosti indikatora (ispod 50%).

Grafikon 8 Komponenta 6, uspešnost ministarstava

II PERCEPCIJA PRIVREDE O STANJU POSLOVNOG OKRUŽENJA

U delu izveštaja koji je pred vama predstavićemo najvažnije rezultate istraživanja stanja razvoja javno-privatnog dijaloga u Srbiji sprovedenog u okviru Projekta Javno-privatni dijalog za rast, koji NALED sprovodi uz podršku USAID-a. Značaj javnosti i dijaloga u procesu pripreme i donošenja propisa je već naglašen, a posebno u okviru komponente 2 RIS indikatora, te rezultatima ovog istraživanja želimo da dodatno i kvalitativno objasnimo zaključke RIS-a, što može doprineti boljem razumevanju nekih pojava i problema u privredi.

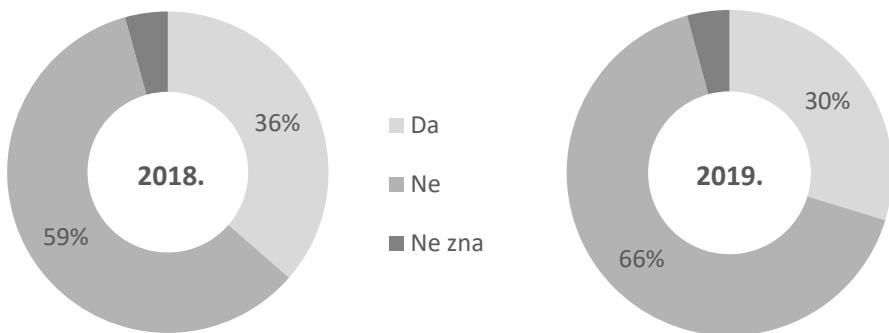
Suština istraživanja koje je sprovedeno tokom 2018. i 2019. godine jeste da se utvrdi trenutno stanje razvoja javno-privatnog dijaloga, zainteresovanost relevantnih strana, nivo svesti o značaju JPD-a, ali i nivo poverenja koje (ne)postoji između javnog i privatnog sektora u procesu dijaloga. Istraživanje je obavljeno u saradnji sa IPSOS istraživačkom agencijom na uzorku od 255 predstavnika privrede, 30 predstavnika civilnih organizacija, odnosno udruženja, kao i 53 javnih službenika.

Rezultati istraživanja pokazuju da je **čak 97% poslovnih udruženja zainteresovano za javno-privatni dijalog. Nešto manji % privrednika (63%) izjavio je isto**, što je i očekivano imajući u vidu da su poslovna udruženja upravo osnovanada zastupaju glas individualnih privrednika.

Podjednako značajno pitanje jeste koliko privatni i civilni sektor zaista učestvuju u kreiranju propisa, odnosno koliko su uključeni u bilo koji vid JPD-a. **80% udruženja i 18% privrede (od čega 9% kroz udruženja, 9% samostalno) u protekloj godini su bili uključeni u bilo koji vid JPD-a** što zapravo predstavlja smanjenje u odnosu na 2018. godinu. Sa druge strane, nešto više od četvrtine predstavnika privrede (26%) smatra da je trenutni nivo uključenosti privrede u proces donošenja propisa zadovoljavajuć, a isto to smatra svega 13% udruženja što jasno pokazuje da način na koji privreda i država komuniciraju u trenutno ne daje dovoljno dobre rezultate.

Mišljenje javnog sektora je pak drugačije. Čak 62% javnog sektora smatra da je nivo uključenosti privrede dobar.

Grafikon 9 Da li dobijate nacrte propisa na vreme,
privatni sektor

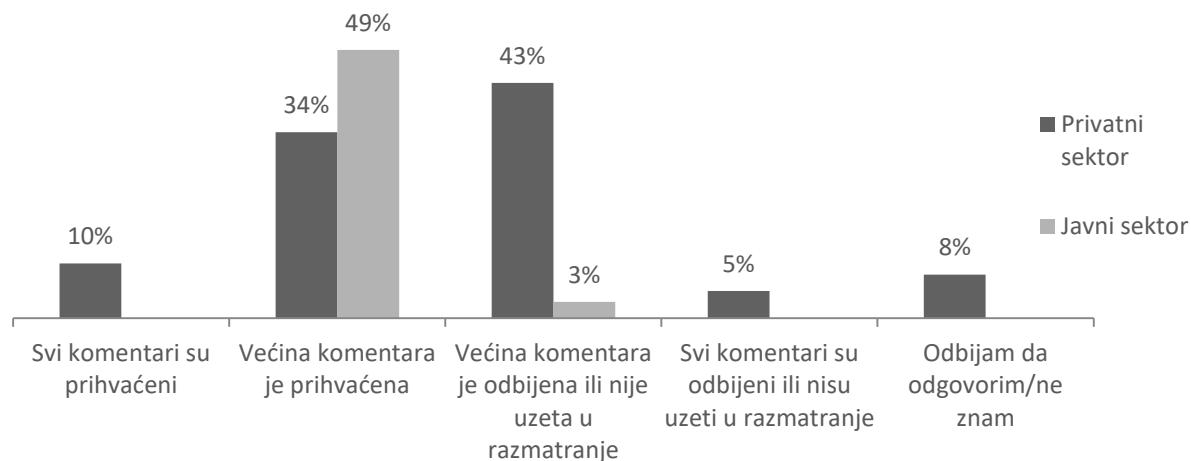
Jedan od osnovnih preduslova aktivnog uključivanja privrede i javnosti jeste dostupnost nacrta propisa u samom procesu pripreme. **Čak 66% ispitanika iz privatnog sektora smatra da ne dobija nacrte propisa na vreme** kako bi imao vremena za komentarisanje pre usvajanja. Kako je komponenta 2 RIS-a utvrdila u 2019. godini oko 59% novih zakona ili izmena i dopuna zakona imalo je javno dostupan nacrt zakona pre usvajanja. Ovakvi rezultati pokazuju da **i kada je nacrt zakona bio dostupan privatni sektor smatra da on nije dovoljno „vidljiv“ ili je dostavljen prekasno, tako da oni ne mogu suštinski delovati na odredbe.** Ono što je pozitivno je to što je veći procenat ispitanika u odnosu na predhodnu godinu izjavio da su informacije dostupnije na sajтовимa ministarstava te on postaje važan medij za informisanje javnosti.

Kako je već prikazano u prethodnom delu izveštaja u nešto manje od 60% slučajeva je prilikom donošenja novog ili izmena i dopuna postojećih zakona bila organizovana javna rasprava. Istraživanje nam pak dodatno produbljuje ovaj podatak i pokazuje da privatni sektor nije zadovoljan načinom na koji se javne rasprave sprovode. Iako se slažu da je najkorisniji način davanja komentara upravo tokom okruglih stolova i događaja u okviru javne rasprave, **i privatni i javni sektor se slažu da se oni u dijalog uključuju prekasno.**

Naime, dijalog se najčešće organizuje onda kada je propis već pripremljen i pred usvajanje kada je moguće samo kozmetički uticati na propise, iako su se i javni i privatni sektor složili da je najefikasnije dijalog obaviti u fazi osmišljavanja propisa.

Tokom rasprave svega četvrtina privrednika i petina udruženja smatra da javni sektora zaista želi da sasluša i uvaži predloge privrede. U 2019. godini 87% udruženja davalо je komentare na propise, dok je 66% javnog sektra dobijalo komentare na pripremljene propise. Ono što zabrinjava jeste odgovor na pitanje da li javni sektor uvažava predloge privrede. Dok javni sektor smatra da u svega 3% predloge nije usvojio, čak 43% privatnog sektora smatra da se njihovi predlozi ne uzimaju u obzir.

Grafikon 10 Da li su prihvaćeni komentari na propise koje privatni sektor šalje, 2019

Što se tiče učestalosti sprovođenja analize efekata propisa, 48% javnog sektora navelo je da za sve propise sprovodi analizu efekata, a dodatnih 17% javnog sektora navelo je da za većinu propisa sprovodi analizu efekata što se i dokazuje podacima iz komponente 1 RIS-a. Sa druge strane 6% predstavnika javnog sektora navelo je da nikada ne sprovode analizu efekata pre donošenja propisa.

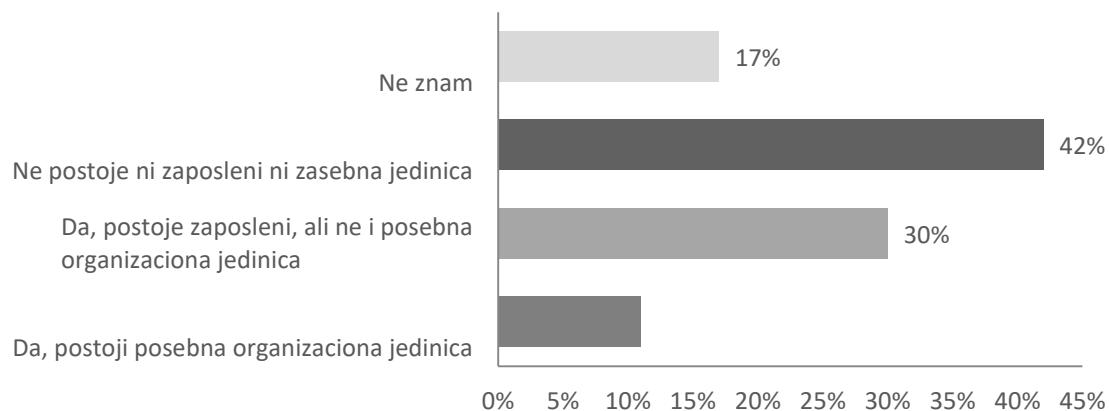
Dodatno, 45% institucija prati efekte svih ili većine propisa iz njihove nadležnosti nakon donošenja propisa i to kroz izradu tzv. ex post analize efekata.

Javno-privatni dijalog mogao bi značajno da se poboljša ukoliko bi javni sektor za njega imao dovoljno kapaciteta. Istraživanje je pokazalo da svega 11% javnog sektora ima zasebnu organizacionu jedinicu koja se bavi komunikacijom i dijalogom sa privredom. Dodatno u 30% javnog sektora postoje osobe zadužene za komunikaciju sa privredom, dok čak u 42% javnih institucija ne postoje ni zadužene osobe ni posebna organizaciona jedinica.

Grafikon 11 Da li se sprovodi AEP, 2019

Grafikon 12 Da li institucija ima zasebnu organizacionu jedinicu za JPD

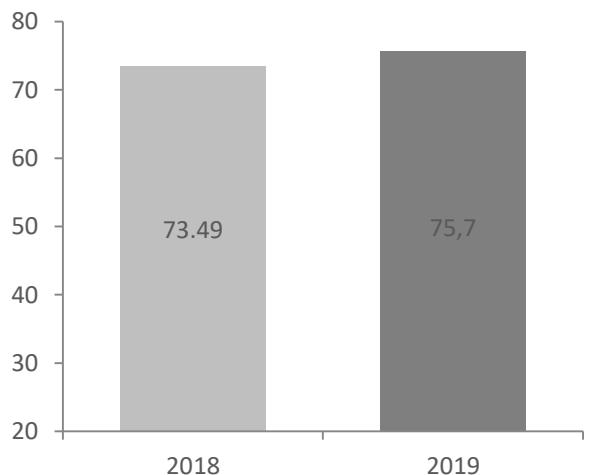
III MEĐUNARODNI POKAZATELJI POSLOVNOG OKRUŽENJA

Sa osnovnim ciljem poređenja rezultata RIS-a sa međunarodnim indikatorima, a samim tim i uporedivim zemljama, u nastavku prezentujemo ključne rezultate Srbije merene kroz dva međunarodna indikatora – Doing business indeks i Indeks konkurentnosti.

Doing Business indeks

Doing Business lista meri kvalitet poslovnog okruženja koristeći standardizovane studije slučaja koje se odnose na preduzeća koja posluju u glavnom gradu posmatrane države. Indeks sadrži 10 indikatora koji mere troškove i vreme za izvršenje određenih administrativnih procedura neophodnih za obavljanje poslovanja preduzeća, ovi indikatori se odnose na: pokretanje poslovanja, uknjižbu, dobijanje građevinskih dozvola, izvršenje ugovora, obračun i plaćanje poreza, dobijanje priključka na elektrodistributivnu mrežu, obavljanje međunarodne trgovine, rešavanje nesolventnosti, dobijanje kredita i zaštitu manjinskih prava, odnosno prate ceo tok „života“ preduzeća od nastanka do njegovog gašenja u jednoj zemlji.

Grafikon 13 Doing business indeks, ukupna vrednost

Na osnovu pomenutih indikatora Republika Srbija sa zaključno sa 2019. godinom nalazi na 44. mestu od 190 rangiranih zemalja i zabeležila je Doing Business rezultatom od 75.7, što predstavlja napredak u odnosu na 2018. godinu za 4 pozicije.

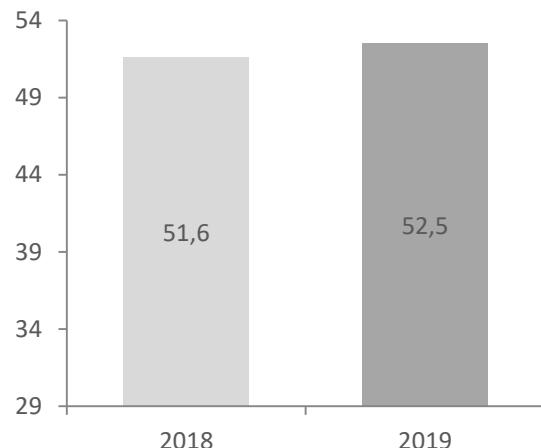
Posmatrajući pojedinačno po indikatorima, tokom 2019. godine, Srbija je najviše napredovala u oblasti zaštite manjinskih akcionara, gde je za godinu dana napredovala čak 46 mesta na rang listi. Takođe dobar rezultat je ostvaren što se tiče dobijanja priključka na električnu mrežu, ostvareno je poboljšanje za 10 mesta na rang listi u odnosu na 2018. godinu. Sa druge strane, najlošiji rezultat postignut je u oblasti osnivanja privrednih subjekata prema kom je zabeležen pad sa 40. pozicije na 73. poziciju ili drugim rečima za 33 mesta lošije rangirana nego u 2018. godini.

INDIKATORI	2019	2018	PROMENA	NADLEŽNA INSTITUCIJA
Osnivanje privrednih subjekata	73	40	-33	Ministarstvo privrede
Dobijanje građevinske dozbole	9	11	2	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Dobijanje priključka na električnu mrežu	94	104	10	Ministarstvo rudarstva i energetike
Registrovanje imovine	58	55	-3	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Dobijanje kredita	67	60	-7	Narodna banka Srbije
Zaštita manjinskih akcionara	37	83	46	Ministarstvo privrede
Plaćanje poreza	85	79	-6	Ministarstvo finansija
Prekogranična trgovina	23	23	-	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija
Izvršenje ugovora	65	65	-	Ministarstvo pravde
Rešavanje stečaja	41	49	8	Ministarstvo privrede
Lakoća poslovanja	44	48	4	Vlada Republike Srbije

Globalni indeks konkurentnosti

Globalni indeks konkurentnosti, objavljen od strane Svetskog ekonomskog foruma (Global Competitiveness Index – GCI), meri kvalitet i konkurentnost poslovnog ambijenta u 140 zemalja sveta kroz 12 različitih pokazatelja. Srbija po ovom indeksu u 2019. godini zauzima 72. mesto sa ostvarenim rezultatom od 60.9. Za potrebe ovog izveštaja ograničićemo se na prvi pokazatelj ovo indeksa odnosno „GCI Public Institutions“ pokazatelj iz razloga što ovaj pokazatelj zasniva na sličnim varijablama kao i Regulatorni Indeks Srbije što ova dva pokazatelj čini donekle uporedivim.

Grafikon 14 Indeks javnih institucija

Institucijski pokazatelj Globalnog indeksa konkurentnosti ocenjuje sigurnost, imovinska prava, socijalni kapital, transparentnost i etiku, učinak javnog sektora, buduću orientaciju vlade i korporativno upravljanje. Srbija je rangirana na 75. mestu po ovoj indeksu sa iznosom od 52.5, što predstavlja poboljšanje u odnosu na prethodnu godinu za jedno mesto.

Iako se prva komponenta Globalnog indeksa konkurentnosti uistinu minimalno povećala, celokupan indeks je zapravo ostao nepromenjen u odnosu na prethodnu godinu u iznosu 60.9. Međutim većina ostalih zemalja uspelo je da u proseku poveća svoje rezultat tako da je Srbija sa istim rezultatom u 2019. godini zapravo lošije rangirana za 7 mesta u odnosu na 2018. godinu.

INDIKATOR	GCI 2019	NADLEŽNO MINISTARSTVO
Inflacija - % godišnja promena	1	Ministarstvo finansija
Stepen elektrifikacije (% populacije)	2	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Uvoz (% GDP)	34	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija
Izdaci za istraživanje i razvoj % BDP	38	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Odnos visine zarada muškaraca i žena	44	Ministarstvo za rad, zapošljavanje i socijalna pitanja
Stepen razvoja klastera	104	Ministarstvo privrede
Imovinska prava	106	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Nivo saradnje zaposlenih i poslodavaca	107	Ministarstvo za rad, zapošljavanje i socijalna pitanja
Stepen tržišne dominacije tržišta	110	Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija
Efikasnost usluga pomorskog saobraćaja	111	Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

ANEKS: DETALJNA METODOLOGIJA – RIS

Regulatorni Indeks Srbije čini 15 indikatora koji formiraju šest komponenti: 1) Kvalitet pripreme propisa, 2) Javnost pripreme propisa, 3) Predvidivost primene propisa, 4) Ažurnost sprovođenja zakona, 5) Regulatorno opterećenje i 6) Dostupnost informacija. Svaka od šest komponenti sadrži dva ili tri indikatora koji opisuju jedan segment regulatornog procesa odnosno aspekt regulatornog okruženja. Izvori podataka korišćeni za formiranje RIS-a su sajt Skupštine Republike Srbije i objavljeni nacrti zakona, sajтовi ministarstava, Vlade RS, podaci dobijeni od Republičkog sekreterijata za javne politike i Uprave za trezor. Detaljna metodologija je prikazana u tabelama u nastavku.

KOMPONENTA 1: KVALITET PRIPREME PROPISA

Indikatori	Parametri	Formula
1. Analiza efekata priložena uz propis	A - Broj zakona i izmena i dopuna zakona koji su doneti u tekućoj godini B - Broj zakona i izmena i dopuna zakona koji su doneti u tekućoj godini koje je pratila analiza efekata propisa	B/A*100
2. Ocena analize efekata propisa prema RSJP-u	A - Broj nacrta zakona i izmena i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u B - Broj nacrta zakona i izmena i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u koje je pratila potpuna analiza efekata propisa C - Broj nacrta zakona i izmena i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u koje je pratila delimična analiza efekata propisa	0.3*(C/A)*1 00+(B/A) *100
3. Kvantifikacija regulatornih efekata	A - Broj nacrta i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u B - Broj nacrta zakona i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u koje je pratila potpuna procena troškova i koristi C - Broj nacrta zakona i izmena i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u koje je pratila delimična procena troškova i koristi	0.3*(C/A)*1 00+(B/A)*1 00

KOMPONENTA 2: JAVNOST PRIPREME PROPISA

Indikatori	Parametri	Formula
1. Zastupljenost javnih rasprava i konsultacija	A - Ukupan broj usvojenih zakona B - Ukupan broj usvojenih izmena i dopuna zakona C - Ukupan broj javnih rasprava u odnosu na broj usvojenih zakona D - Ukupan broj održanih javnih rasprava u odnosu na broj usvojenih izmena i dopuna zakona	0.5*(C/A)*1 00+0.5*(D/ B/2)*100

2.Dostupnost nacrta zakona	A - Ukupan broj zakona i izmena i dopuna zakona usvojenih u tekućoj godini B - Ukupan broj dostupnih nacrta zakona i izmena i dopuna zakona na sajтовima ministarstava koji su kasnije usvojeni	B/A*100
3. Zastupljenost hitnog postupka	A - Ukupan broj zakona i izmena i dopuna zakona usvojen u tekućoj godini B - Broj usvojenih zakona i izmena i dopuna zakona usvojen u tekućoj godini po hitnom postupku	100- B/A*100

KOMPONENTA 3: PREDVIDIVOST PRIMENE PROPISA

Indikatori	Parametri	Formula
1. Plan zakonodavnih aktivnosti	A - Ukupan broj zakona i izmena i dopuna zakona predviđen za usvajanje u tekućoj godini B - Broj usvojenih zakona i izmena i dopuna zakona koji su bili predviđeni za usvajanje u tekućoj godini	B/A*100
2. Predvidivost regulatornog okvira	A - Ukupan broj zakona i izmena i dopuna zakona predviđen za usvajanje u tekućoj godini B – Ukupan broj usvojenih zakona i izmena i dopuna zakona u tekućoj godini	B/A*100
3. Učestalost izmena i dopuna zakona	A - Praćenje izmena određenih zakona u periodu od pet prethodnih godina: 0-2 izmene = 100, 3 izmene = 66, 4 izmene = 33 i 5 ≤ izmena = 0.	A

KOMPONENTA 4: AŽURNOST SPROVOĐENJA ZAKONA

Indikatori	Parametri	Formula
1. Usvajanje podzakonskih akata	A - Broj podzakonskih akata koje je bilo moguće doneti u tekućoj godini B - Broj usvojenih podzakonskih akata donetih u tekućoj godini	B/A*100
2. Kašnjenje podzakonskih akata	A - Broj podzakonskih akata koje je bilo moguće doneti u tekućoj godini B - Broj usvojenih podzakonskih akata donetih u zakonski predviđenom roku u tekućoj godini	B/A*100

KOMPONENTA 5: REGULATORNO OPTEREĆENJE

Indikatori	Parametri	Formula
1. Administarivni troškovi	A - Ukupan % administrativnih troškova u BDP-u. Do 2% = 100, a 5% i više = 0. U opsegu od 2% do 5% uzima se proporcionalna vrednost.	A
2. Učešće neporeskih nameta u ukupnim budžetskim prihodima	A – Ukupno učešće 20 najizdašnijih neporeskih nameta u BDP-u. Ukoliko je učešće do 0.5% vrednost indikatora je 100, dok je za učešće 2.5% i veće, vrednost indikatora 0. U opsegu od 0.5% do 2.5% uzima se proporcionalna vrednost.	A

KOMPONENTA 6: DOSTUPNOST INFORMACIJA

Indikatori	Parametri	Formula
1. Razvijenost javno-privatnog dijaloga		
PI1: Direktna komunikacija - mystery shopper	A - Ukupan broj ministarstava kojima je poslat upit od strane privrednog subjekta B - Broj uredno dobijenih odgovora od strane ministarstava na upit privrednog subjekta	B/A*100
PI2: Dostupnost informacija od javnog značaja	A - Ukupan broj ministarstava kojima je poslat zahtev za pristup informacijama od javnog značaja B - Broj uredno dobijenih odgovora od strane ministarstava po osnovu poslatih zahteva	B/A*100
PI3: Direktna komunikacija sa poznatim sagovornikom	A - Ukupan broj ministarstava kojima je poslata molba od strane privrednog udruženja B - Broj uredno dobijenih odgovora od strane ministarstava na molbu privrednog udruženja	B/A*100
2. Informativnost vebajta		
PI4: Kvalitet sadržaja	A - Ukupno posmatran broj vebajtova B - Broj pozitivno ocenjenih vebajtova	B/A*100
PI5: Preglednost i dostupnost informacija	A - Ukupno posmatran broj vebajtova B - Broj pozitivno ocenjenih vebajtova	B/A*100